

Rātenīca

NR.2
Pirmdiena 8.jūlijs

IEGRIEŽOT NOMETNES LAIKA RATU

Foto: Varis Sants

Latviešu valoda ir viena no tām valodām, kurās vārdam "laiks" – kas ir šīs nometnes tēma – ir divējāda nozīme. To nometnieki visai taustāmi izjūt uz savas ādas pirms atklāšanas un arī pēc tās, bet uz pašu atklāšanas brīdi Laika vecis ir labvēlīgs un tā nu atklāšanā var vairāk pievērsties laika ritējuma (nevis tecējuma vai pilējuma) aspektam. Saieta vadītājs Ainārs Grīnvalds teic, ka ceļš uz Vecpiebalgu ir bijis trīs gadu garumā; paši ar saknēm Vidzemē viņi, ciemojoties pie Apsīšu ģimenes Dzērbenē, nolūkojuši šo novadu kā skaistu un kā tādu, kur saiets vēl nekad nav noticis, gājuši uz novada domi un saņēmuši tūlītēju jāvārdu. Pēc tā jau sācies garais sagatavošanas un sadarbības ar vecpiebaldzēniem laiks. Un laiks var ritēt dažādā ātrumā, kā tepat skolas priekšā esošais ratiņš, kura iegriešanā katrs nometnieks var pielikt savu roku, to iegriežot ātrāk vai lēnāk. Karogu pacelt šoreiz uzticēts Pekarēviču ģimenei, par kuru rakstām šajā "Rātenīcas" numurā un kuras dzimtas saknes ietiecas brāļu Kaudziņu ģimenē, un Latvijas himnas pavadībā tas uzvijas augstu mastā, kur paliks visu nometnes laiku.

3x3 "mamma" Līga Ruperte atzīst, ka laiks šoreiz (vismaz pagaidām) nesmaida, bet mūsu sirdis un sejas gan, un aicina pēc nometnes beigām šo "mazās ireālās Latvijas" gaisotni vest sev līdz uz mājām un nest tālāk – jo nav neviena iemesla, kāpēc visa Latvija nevarētu būt tāda kā 3x3.

Latvijas 3x3 priekšsēde Inese Krūmiņa skubina mūs aizdomāties, kāpēc tik bieži atbildam, ka mums nav laika – nav laika atbildēt uz bērna jautājumu, nav laika atpūsties, paskatīties otra cilvēka acīs – un mudina mūs šo nometnes laiku veltīt tam, kas mums ir patiešām svarīgs, tostarp – neaizmirstot pašiem sevi. Veltīt šo laiku sev.

Vecpiebalgas novada domes priekšsēdētājs Indriķis Putniņš pauž prieku par to, ka saiets beidzot! notiek Vecpiebalgā, apgalvo, ka laiks ir un būs labs, un apsola, ka karstumā nometniekiem nebūšot jāmokās; visu nedēļu tiks nodrošināts svaigs un spirdziņošs laiks. Viņš aicina izjust Vecpiebalgas īpašo auru un bagātināties no Vecpiebalgas ļaudīm.

Tad darba grupa iegriež laika ratu, un Ilgas Reiznieces un Ērika Zepa mūzikas skaņu pavadībā "Susekli" sākumā iegriež Inese un Ainārs Grīnvaldi, bet pēc brīža griežas jau visi nometnieki. Saiets ir atklāts, un mēs tajā griežamies un ritam gan katrs atsevišķi, gan visi kopā. Un – pielabinot to Laiku, kurš var būt saulains, bet var arī būt nesaulains, Ilgas Reiznieces vadībā 3x3 reizes nodziedam "Spīguļo, saulīt". Tas taču nevar neie-darboties, vai ne?

Gita Feldhūne

Valsts prezidenta Egila Levita uzrunas fragments pie Brīvības pieminekļa

Mīļie Latvijas cilvēki!

Divi vārdi, divi lietvārdi – Tēvzemei un Brīvībai.

Tās ir divas vērtības, pēc kā latviešu tauta vienmēr ir tiekusies. Tās ir divas vērtības, kas bija reiz izcīnītas, pēc tam zaudētas, un tad atkal atgūtas.

Tēvzeme – tā ir mūsu zeme.

Tā ir zeme, ar ko mēs esam saistīti paaudžu paaudzēm. Vienalga, kur mēs fiziski atrodamies.

Tā ir zeme, kas mums pieder. Tā ir mūsu arī tad, ja šeit kādreiz saimniekojusi sveša vara.

Dienas plāns

Otrdien, 9. jūlijā

Ātri skriesi, ātri klupsi.
(R. Kaudzīte)

8.00 Celšanās, rīta vingrošana

9.00 Brokastis

9.40 – 10.10 Rīta TV, dienas tēma (vidusskolas aktu zālē)

10.20 – 12.45 Rīta ievirzes

13.00 Pusdienas

14.00 – Pēcpusdienas ievirzes

17.00 – Pievakares ievirzes: darbnīcas, apvārsnī tikšanās ar motosportistu, piebaldzēnu Kārli Nebaru, sadziedāšanās biedrība, sports

19.00 Vakariņas

20.00 Sporta spēles

21.45 Vakara dziesma un pasaciņu stāsta Inita Šalkovska

22.00 Danči ģimenei (Kultūras namā), vakara viesis – Elīna Apsīte. Viņa klausītājus aizvedīs ciemos pie Cimdu Jettiņas

23.00 Danči, sadziedāšanās un nīkšana

Tā ir zeme, kas nosaka mūsu likteni.

Tā ir zeme, kuras likteni nosakām mēs.

Brīvība – tas ir cilvēka dabiskais stāvoklis.

Tas ir stāvoklis, kurā mēs varam izvēlēties starp alternatīvām.

Tas ir stāvoklis, kurā mēs varam paši noteikt savu brīvību, tās robežas, kuru ietvaros mēs varam rīkoties, kā mēs vēlamies.

Tas ir stāvoklis, kurā mēs varam īstenot savu gribu, savas vēlmes.

Katra cilvēka brīvības robežas nosaka vienīgi citu cilvēku brīvība.

Brīvība ir pašapzinīgu un atbildīgu cilvēku sadzīves forma sabiedrībā.

Šos divus lietvārdus saista saiklis "un" – Tēvzemei UN Brīvībai.

Tas nozīmē, ka Tēvzeme un Brīvība sader kopā. Tām ir jābūt kopā.

Šis mazais saiklis "UN" uzliek pienākumu.

Tas uzliek pienākumu nodrošināt, ka Tēvzeme ir brīva.

Tēvzeme ir brīva tad, kad mēs katrs kā atsevišķs cilvēks esam brīvi, un visi kopā kā demokrātiska sabiedrība savā tēvzemē varam brīvi lemt par to, kā mēs dzīvosim.

Kaudziņu dzimtas saknes meklējot

3x3 nometnes dalībnieku vidū ir, kā mūslaikos mēdz teikt, leģendāras Vecpiebalgas dzimtas pēcteči. 74 gadus vecās Ligitas Lūses vecmāmiņas vecmāmiņa bija rakstnieku brāļu Kaudziņu pusmāsa Ede.

Edei ar Reini un Matīsu bija kopējs tēvs Reinis Kaudze (tāds ir rakstnieku dzimtais uzvārds), bet mammas - citas. Kad 30 gadu vecumā pēc piecu bērnu laišanas pasaulē nomira Reiņa Kaudzes pirmā sieva - Edes mamma (vārdā arī Ede), Mādaru saimnieks apprecēja viņas māsu Maiju, ar kuru laulībā piedzima vēlākie romāna "Mērnieku laiki" autori Reinis un Matīss.

Reinim un Matīsam bērnu nebija, taču viņu pusmāsa Edes atzars turpina kuplot. Šos Kaudziņu radu rakstus man stāsta Edes Kaudzes mazmazmeitas Ligitas ģimene, kurai Vecpiebalgas nometnes atklāšanā bija uzticēts pacelt karogu. Ligita nometnē piedalās kopā ar dēlu Valdi, vedeklu Līvu un viņu trīs pirmskolas vecuma bērniem Evu, Lauru un Tomu Pekarēvičiem.

Ligita ir pensionāta telekomunikāciju inženiere. Valdis strādā uzņēmumā Latve-nergo un atbild par mārketingu tā uzturētāja fizikas mācību portālā "fizmix.lv", bet Līva pēdējos sešus gadus ir gandrīz pilna laika mamma - ar pavisam maziem pārtraukumiem, kas nostrādāti "Swedbank". Valdim un Līvai ir arī kopēja neliela privātbodīte "gardins.lv", kur tirgo pašu veidotas smuku-ma lietas.

Ligita atzīst, ka par savām Kaudziņu saknēm zina gaužām maz. Kā faktu to zinājusī kopš bērnības, bet ģimenes atmiņu nav. "Vecmāmiņa, no kuras būtu varējusi visvairāk smelties informāciju, nomira 10 gadus pirms manas piedzimšanas, līdz ar to neesmu viņu satikusi. Vienīgi, cik no mammas

dzirdēju," saka Ligita.

Ar radniecības ciltskoku pētnieces Lindas Lielvārdes palīdzību gan ir pamatīgi papētīta informācija tīmeklī, kas mūsdienās piedāvā daudz iespēju dzimtas koka izzināšanai. "Interneta vietnē "geni.com" nupat noskaidrojām, ka, izrādās, ar Kaudzišiem esam rados arī no otras puses - caur Matīsa sievu Līzi. Tur gan radniecības ķēde ir vēl garāka," stāsta Līva, kura ar lielu azartu vīra senču vidū meklē arī "Mērnieku laiku" varoņu prototipus. "Līze ir romāna Liēna, viņas māte - Oļņiete," min Līva.

Rīdzinieki Pekarēviči cer, ka tieši 3x3 saieta laikā Vecpiebalgā izdosies ko vairāk noskaidrot par savas dzimtas saknēm. "Pusaudžu gadus neinteresēja, tagad gribas uzzināt," saka Valdis. Viņš un Ligita ir pieteikušies ievirzei "Ekspedīcija "Mērnieku laiki"", un jautājumu, kas urda prātu, ir daudz. "Kāpēc Matīss, ja viņš bija pazīstams ar savu nākamo sievu no jaunības gadiem, salaulājās tikai, kad viņam bija 45 gadi. Vai tiešām ir bijis tik liels mātes - Oļņietes prototipa - iespaids? To varbūt Vecpiebalgā kāds izstāstīs," prāto Ligita.

Līva cer, ka arī gadu vecā Eva būs ar mieru kopā ar tēti un omīti doties "Mērnieku laiku" ekspedīcijā, tikmēr viņa varēs iemācīties celot jostas. Savukārt no rītiem visi kopā dosies ciemos pie Vecpiebalgas saimniekiem. Visi, izņemot Lauru un Tomu, kuri cauru nedēļu kopā ar vienaudžiem apņēmušies darboties ievirzē "Pie Baltā kaķīša".

Ši Pekarēvičiem ir otrais 3x3 saiets. Pirmā pieredze bija Salacgrīvā pirms divām vasarām, "kur viss ļoti patika," aizrautīgi stāsta Līva, kura arī ir atbildīga par ģimenes ieviešanu 3x3 kustībā. "Būšana visai ģimenei kopā saietā ir liels piedzīvojums - ārpus

Foto: Varis Sants

ikdienas, latviskā vidē, kur katrs var atrast savu nodarbi un vienlaikus būt visi kopā," patikšanas iemeslus formulē Līva.

"Lielākais piedzīvojums ir gulēšana uz grīdas - vislabāk, ja pie radiatoriem, jo tad ir vieglāk piecelties," caur jokiem stāsta omīte. Bet patiesi viņu iespaidojusi Aloidas Jurčenko vadītā ievirze "Spēka avoti". "Likās kā burvestība - kā samierina dzimtas dažādas paaudzes. Pasniedzēja nāca uz nodarbībām ar tualetes papīru, jo sievietes procesa laikā raudāja. Es tikai varēju pabrīnīties, bet droši vien cilvēkiem palika labāk, viņi ieguva sirdsmieru."

Nometnē iegūtās iemaņas arī tiek izmantotas turpmāk. "Pēc nometnes esam uztaisījusi nu jau sešus pastalu pārus, gan dāvanām, gan bērniem. Un ja vīrs var uzvilkt godos sievas darinātu kreklu, tas tomēr ir īpaši," tā Līva.

Anita Brauna

Ieviržu vadītāju dižošānās slātaviešu garā

Svētdien Vecpiebalgas kultūras namā 3x3 saieta iepazīšanās vakars izvērtās par krietnu dižošānos slātaviešu garā, kā to bija iecerējuši vakara vadītāji brāļi Ainārs un Juris Grīnvaldi. Ieviržu vadītāji saieta dalībniekus iepazīstināja ar tām iecerēm, ko nedēļas laikā būs kopā jāīsteno.

Lilija un Edgars Lipori lepojas, ka viņi pirmo reizi 3x3 saieta vēsturē dibina 3x3 tautas deju kolektīvu. Turklāt dejām atvēlētā kultūras nama lielā zālē. Kolektīvā ļoti gaidīti puīši.

Zirgu dabas eksperte Līga Brodūža stāstīs par to, kā zirgi redz pasauli, kā veidot cieppilnas savstarpējās attiecības, kā arī praktiski mēģinās sarunāties ar zirgiem. Aplokā, līdzās skolai, dzīvos divi zirgi. Ievirzes vadītāja aicināja dalībniekus netuvoties zirgiem, nebarot viņus, lai neradītu viņiem stresu, lai zirgi dalībniekus nesavinot.

Politikas ievirzes vadītājs Ansis Bogus-

tovs uz politikas ievirzi aicināja visus - i čičuļus, i čangaļus -, jo pirmdien jaunais Valsts prezidents Egils Levits uzrunās tautu lauku-

Foto: Varis Sants

mā pie Brīvības pieminekļa, kam līdzī sekos arī ievirzes dalībnieki. Savukārt tie, kuri nav speciālisti politikā, var doties pie Ievas An-

čevskas, lai izzinātu latviešu dziedniecības tradīcijas. Sigita un Raimonds Vaivadi septiņus līdz 14 gadus veciem jauniešiem mācīs meža gudrības. Būs augošanās, kokošanās, ogošanās, putnošanās dienas, vienu dienu dalībnieki dosies ekskursijā. Visas nodarbības notiks ārā, neatkarīgi no laika apstākļiem. Jauniešu centrā jaunie Baiba Roze aicina jauniešus meklēt vērtības.

Vineta Radziņa stāstīs un rādīs latviska dārza veidošanas principus. Rakstniece un skolotāja Inguna Bauere atklās Piebalgas leģendas un noslēpumus. Eduards Klints ierādīs klabatu, govju pulkstēņu darināšanu. Kopā ar Oskaru Rozenblatu varēs izgatavot trejdeksti.

"Pie Baltā kaķīša" trīs līdz piecus gadus vecus bērnus aicinās Vivita Skurule, Agita Šulca, Anita Pizāne, Mārīte Lācgalve, Inese Kuzmane, Agita Brauere, Inguna Jane, Ieva un Laura Skušķes. "Kaķīša dzirnavās" pa-

sauli izzinās sešus un septiņus gadus veci bērni kopā ar Baibu un Rolandu Auziņiem. Bēbišu skolā mazuļus un viņu vecākus gaidīs vislabākā vadītāja Dace Rihtere.

Pēcpusdienas ievirzē bērniem vecumā no septiņiem līdz 14 gadiem gleznot mācīs Iveta Rozenberga. Juris Jēkabs Tomašūns un Toms Grīnvalds izpelnījās skaļu ūjināšanu un kāju rībināšanu par apsolījumu kopā ar jauniešiem palikt mežā pa nakti, ja vien viņi labi uzvedīsies. Režisore Inese Pilābere kopā ar nometniekiem iestudēs Brāļu Kaudzišu "Mērnieku laikus", kas būs viena no trijām pirmizrādēm, ko 140. gadadienā kopš uzrakstīti "Mērnieku laiki" šovasar izrādīs Vecpiebalgā. Suits Guntis Niedoliņš Vecpiebalgā mācīs kokles spēli. Anita Elksne ievirzē "Mana veselība-mana atbildība" atklās noslēpumu, kā, kļūstot vecākam, justies enerģiskāk. Pamatīga dižošanās izvērtās starp Andri Rozi un Līvu Gruduli, jo pirmā ievirzei ir savs dzejolis "Tālavas taurētājs", kamēr ekspedīcijai "Mērnieku laiki" - pat 140 gadus vecs romāns. Pirmā ekspedīcijas dalībnieku tikšanās otrdien plkst.14 pie Vidus kapu kapličas. Uldis Melbergs ierādīs rotkalšanas smalkos darbus. Raivis Apsītis pludiņmaksķerēšanā apsolīja mazās zivis laist atpakaļ, lielās - likt sērkokciņu kastītē un nest mājās. Inese Liepiņa aicināja uz Čan-

galienas, proti, Jaunpiebalgas pļavām, lai tās varētu uzgleznot ar dziju, jo Slātavā neesot ko redzēt. Kopā ar Aigu Mežali varēs izzināt saimes godu rīkošanu mūsdienās. Biteniēks Aivars Radziņš noskaitīja Ķeņa lūgšanu laika vecim Tomam Bricim, lai tas pietur mākoņus un 3x3 dalībnieki tiek redzēt bišu dzīvi dabā. Dagnija Kupče ne tikai izrādīs Vecpiebalgas audēju veikumu, bet ar padomu līdzēs nedēļas beigās tikt pie gataviem brunčiem, bet ja nepagūs, tad, izlasot grāmatā "Piebalga ir, bija, būs" zinātnisko pētījumu par piebaldzēnu ģērbšanās tradīcijām 19. gadsimtā, pats varēs brunčus uzšūt. Grāmatu varēs iegādāties pie Dagnijas par 10 eiro. Inese Krūmiņa, kas ir dižošanās un pirts speciāliste, otrdienas pēcpusdienā savas ievirzes dalībniekiem zinības atklās pīrī uz lāvas. Mīkus Čavarts trīs bangu rakstus jau svētdien iemācīja visiem dalībniekiem. Ēriks Zeps savai kapelai dalībniekus vilināja ar stāstu, cik laba dzīve muzikantam, var tikt gan pie cepures (Anitras Tomas dāvana), gan pie alus kausa un tā būs visdraudzīgākā ievirze, jo gādās par muzikālo pavadījumu visiem, kam vien vajadzēs. Kopā ar Annu Gobzemi varēs piesieties un atsieties, aužot kādu jostu, lai nedēļas beigās brunči nenokrīt. Māksliniece Ērika Māldere lielījās, ka māc gleznot. Solīja to iemācīt visiem, kas vien vēlēšies. Ilga Reizniece aicina pie sevis,

lai dziedātu Vecpiebalgā pierakstītās tautasdziesmas, muzicētu, runātu, dancotu. Viņa dalīsies pieredzē, zināšanās un pārdomās. Ceturtdien ievirzē ciemosies speciālistes no Latvijas folkloras krātuves. Un vēl varēs smieties, apdrukāt audumu, darināt vēja

Foto: Varis Sants

zvanu no baltā māla, apgleznot Piebalgas porcelānu, iepazīt augus un to iedarbību. Atliek turēt tik vaļā acis un ausis, turēt pirkstes šujamadatas un adāmadatas, āmurus, kaltus, nažus un citus smalkus darbarīkus, un raugi nedēļas beigās būsi pulka gudrāks, skaistāks un bagātāks tapis! Lai griežamies Vecpiebalgas 3x3 laikā!

Daiga Kļanska

II Gardais "Ķelmēnu" laiks

Pirmo reizi trīsreiztrīsnieki ar gardo "Ķelmēnu" maizīti varēja mieloties Smiltenes 3x3 saietā, un arī šogad "Ķelmēnu" saimnieki nometniekiem to dāvina. Saimnieka Jura Pauloviča meitai Rūtai Mūrniecei atzīstos – kopš atklāju "Ķelmēnus", tā ir vienīgā rupjmaize, kuru pārku un kura regulāri ceļo man līdzī uz mītnes zemi, un atbilde uz ciemiņu jautājumiem par to, ko atvest kā ciemakukuli, arī nav tālu jāmeklē un ir acimredzama.

Kā maizīte nonākusi līdz saietam? Rūtas mammas māsa dzīvo Maskavā un ar Rūtas māsiņām ne reizi vien apmeklējusi 3x3, tad nu saistībā ar saietu radusies ģimeniska sajūta un ideja to 3x3 dāvināt. Rūta ir priecīga, ka šogad būs iespēja saietā viesoties, bet citu gadu cer būt 3x3 saieta pilna laika dalībniece.

Vaicāta, kādas ir "Ķelmēnu" attiecības ar saieta tēmu – laiku, Rūta atteic, ka vistiešākās – šī nodarbe prasa daudz laika un pacietības. Rudzus kā ziemājus sēj vienu rudeni un nokuļ vien nākamajā rudenī, un no grauda līdz kukulītim var paiet pat pusotrs gads, savukārt pats maizes cepšanas process vien prasa četras diennaktis! Te neko nedrīkst un nevar sasteigt – laiks ir jāciens. Turklāt "Ķelmēniem" svarīgi ir, ka viņi tālāk nes Rankas puses tradicionālo maizes cepšanas veidu un arī izmanto Latvijā tradicionālo rudzu šķirni "Kaupo", kuru paši arī audzē – puse rudzu izaug pašu saimniecībā, otru pusi iepērk no kaimiņiem vai citur Latvijā, bet dažreiz arī no igauņiem viņu seno rudzu šķirni "Sangaste". Bez pareizajiem rudziem nevar dabūt pareizo, laika gaitā pārbaudīto garšu. Diemžēl aizvien vairāk Latvijā audzē citu šķirņu rudzus, kas gan ir ražīgāki, bet bez īstās garšas. "Ķelmēni" tāpat ne vien cep maizīti "kā senāk", bet arī dod būtisku artavu tradicionālās rudzu šķirnes saglabāšanā. Iedvesmojusies no Māras Zālītes, dungoju – "Tas nav rīciens, kamī tu kod – tas ir laiks". Ļoti gards tas laiks.

Gita Felhūne

Paziņojumi

Nikšanās Dziesmu grāmatu var dabūt arī šeit: 3x3.lv/G.pdf

Zaglis 07.07 - Austra Apsīte & Raivis Apsītis

Paziņojums rītdienas laikam. Dr.hist. Andris Tomašūns un arī dabas smaržu savācēja Solvita Kūna saietā būs. Uztraukumam nav pamata.

Savus foto, video un informāciju var sūtīt uz whatsapp numuru 27185023.

Sveicam!

Sveicam un labu vēlam jubilāriem Aināram Meņģelsonam un Mētrai Krūmiņai, kā arī gaviļniecei Antrai Niedoliņai.

Tālavas tauru taisītājs Andris Roze ievirzū vadītāju sanāksmē bedīgi noteic, ka telpa varējusi būt lielāka, bet kāds no kolēģiem viņam iesaka taisīt mazākas taures, tad telpas būs diezgan.

Vakar Ēriks Zeps lepojās, ka muzikantam laba dzīve. Anitra Toma viņam uzdāvināja cepuri, bet alus kausu vakar muzikantam neviens tā arī neuzsauca...

Noklausītais

I aina autobusā:

Ādolfs, sasveicinoties ar Kleopatru, bilst: "Man gan tagad švakāk ar to redzi un dzirdi..."

Kleopatra: "Bet kā ar tausti?"

Ādolfs: "Sataustīt varu!"

Kleopatra: "Tad jau vēl nav ko satraukties!"

II aina autobusā, ceļa naudu vācot

Daina iekasē naudu. Juris salīdzina braucēju sarakstu. Ako numurē personas.

Daina: "Vai beigās saskaitīt nevajag?"

Juris: "Nevajag! Trīs nevar kļūdīties!"

Foto: Varis Sants

Vecpiebalgas 3x3 saieta laika ratu iegriež saieta organizatori.

Dzērbēnes mūzikas skolas audzēkņu koncerts Vecpiebalgas ev. lut. baznīcā.

Muzikants Ēriks Zeps priecīgi noraugās cik daudz aizrautīgu dejojāju būs nīkšanā.

Susekli Inese Grīnvalde 3x3 Vecpiebalgas laikā iegriež Vecpiebalgas domes priekšsēdētāju Indriķi Putniņu.

Vecpiebalgas ev. lut. baznīcas palīgmācītājs Uldis Priede svēti 3x3 saieta dalībniekus.

Inese Krūmiņa demonstrē vingrojumu "Zelta gailis stāv uz vienas kājas", ko varēs apgūt rīta vingrošanā.

TV jauniešu foto pieraksts: Vecpiebalgas 3x3 saieta TV daļa no koamndas Dita Nitiša, Arnolds Auziņš un Dzintars Rožkalns (no kreisās).

Inguna Bauere sola atklāt Piebalgass leģendas un noslēpumus.

